

BUDAPEST, XVI. KERÜLET, CSÓKAKŐ UTCA (HRSZ. 115760)

Útrekonstrukció

Lelőhely-azonosító: 66780

KULCSSZAVAK: középkor, Árpád-kor, település, ház

BUDAPEST, DISTRICT XVI, CSÓKAKŐ STREET (PLOT NO. 115760)

Road reconstruction works

Site ID: 66780

KEYWORDS: Middle Ages, Árpadian Age, settlement, house

A Csókakő utca a Szilas-patak északi partjától emelkedő területen, a Caprera-patak egykori természetes betorkollásától északnyugatra található. 2021. április 23. és június 17. között útrekonstrukciós munkák régészeti megfigyelését végeztük. A földmunka során középkori objektumok kerültek elő.

A 140,49–146,38 mBf között emelkedő területen az első munkafázisban a rossz állapotú aszfaltos útburkolat bontása zajlott. Ezután a csapadékvíz elvezetéséhez drénblokkokat telepítettek. Ezt követően megtörtént a járda- és úttükör kialakítása, a feladat jellege szerint 30–100 cm mélységekben. A 260 méter hosszú utcában 10 méteres szélességben folyt földmunka, ebből az úttest hat méter széles sávjában nyitották meg a legnagyobb felületet. A teljes, 2797 m² kiterjedésű felületből 112 m² területen folyt a feltárás ott, ahol egybeesett az altalaj teteje és az úttükör. Az úttest déli fele a Lengő utcától a Szilas-patak felé megfigyelés nélkül épült, mivel az építésvezető nem tájékoztatta a Budapesti Történeti Múzeumot a munka megkezdéséről.

Az úttükröt a burkolattól 40 cm mélységben alakították ki. Az utca déli végén sötétbarna, kevés törmelékkel kevert, humuszos homok jelentkezett, majd mintegy 30 méter hosszú szakaszon a sárga meszes,

Csókakő Street is located on terrain rising from the northern bank of the Szilas Stream, northwest of the former natural confluence of the Caprera Stream. Between April 23 and June 17, 2021, archaeological monitoring was conducted during road reconstruction works. During the earthworks, medieval features were unearthed.

In the area rising between 140.49 and 146.38 m a.B.S.l.^{*}, the first phase of work involved the removal of the deteriorated asphalt road surface. This was followed by the installation of drainage blocks for storm-water management. Subsequently, the formation of the pavement and roadbed was carried out at depths of 30–100 cm, depending on the requirements of the work. Along the 260-meter-long street, earthworks were conducted across a width of 10 meters, with the largest surface opened within the six-meter-wide roadway. Of the total area of 2,797 m², excavation was carried out on 112 m² where the top of the subsoil coincided with the level of the roadbed. The southern half of the roadway, between Lengő Street and the Szilas Stream, was constructed without archaeological monitoring.

* above Baltic Sea level

homokos altalaj látszott. Itt a régészeti értelemben vett humuszosodás zajlott. A 25. és a 23. házszám előtt a felületen visszatért a barna humuszos homok, aztán az Ostoros út felé már csak a korábbi útalapozás salakos törmelékes anyagával erősen kevert, homokos réteg jelentkezett. A kevert réteg alatt a humusz alja valószínűleg ép állapotban maradhatott meg. A járdaalapozásához 20–30 cm mélységben történt földmunka, melynek következtében kevert salakos, zúzott bazaltos, sóderes, sötétbarna humuszos homok látszott.

A 27–29. számú ház előtt a földmunka a humuszos réteg elválásánál 10–15 cm mélységben vágta a homokos altalajt. A leszedett felületen összesen hét régészeti objektum folytja rajzolódott ki (1. kép), ezek mindegyike kinyúlt a munkaterületről. (2–3. kép) Bár a beásások közül csak kettőből került elő leletanyag, öt gödör és egy középkori ház (4–5. kép) egyértelműen azonosítható volt. Az egyik csak nagyon kicsit nyúlt be a területre. Az objektumokat kézi erővel kibontottuk.

A ház bontásakor nem került elő lelet, a gödrökből gyűjtött kerámiatöredékek az előkerült jelenségeket az Árpád-korra datálták.

toring, as the Budapest History Museum had not been informed of the start of the works by the site manager.

The roadbed was established at a depth of 40 cm below the surface. At the southern end of the street, dark brown humus-rich sand mixed with minor debris was observed, followed by a ca. 30-meter-long section where yellow, calcareous sandy subsoil appeared. Archaeological stripping was carried out in this area. In front of house Nos. 25 and 23, brown humus-rich sand reappeared, while toward Ostoros Road only a sandy layer heavily mixed with slaggy, debris-rich material from earlier road construction was observed. Beneath this mixed layer, the base of the humus likely remained intact. Earthworks for pavement foundations were carried out at depths of 20–30 cm, revealing mixed layers of slag, crushed basalt, gravel, and dark brown humus-rich sand. In front of house Nos. 27–29, earthworks cut 10–15 cm into the sandy subsoil at the boundary of the humus layer. On the stripped surface, the outlines of seven archaeological features became visible (Fig. 1), all of which extended beyond the excavated area. (Figs. 2–3) Although finds were recovered

1. kép: A gödrök folytja az úttükör leszedésekor (Fotó: Gyenes Gábor)

Fig. 1. The outlines of pits revealed during removal of the road surface (Photo by Gábor Gyenes)

A Szilas-patak és a Caprera-patak egykori összefolyásánál lévő terület a Szilas-patak északi partján húzódó, a nyugati irányban sok helyen felbukkanó lelőhelycsoporthoz tartozott, Cinkota középkori periódusának laza szövetű külterületéhez tartozhatott.

Cinkota mai központjától délre, a patak északi partján (Major-dűlő) elhelyezkedő, mezőgazdasági művelés alatt álló régióban 2020-ban terepbejárás zajlott

from only two of the cut features, five pits and one medieval house (Figs. 4–5) could be clearly identified. One of these features extended only minimally into the investigated area. The features were excavated manually.

No finds were recovered during the excavation of the house, but pottery fragments collected from the pits dated the features to the Árpadian Age.

2. kép: Gödör metszete (Fotó: Gyenes Gábor)

Fig. 2. Pit section (Photo by Gábor Gyenes)

3. kép: Gödör metszete (Fotó: Gyenes Gábor)

Fig. 3. Pit section (Photo by Gábor Gyenes)

4. kép: A ház feltárása, közművekkel bolygatva (Fotó: Gyenes Gábor)

Fig. 4. Outline of a house, disturbed by utilities
(Photo by Gábor Gyenes)

5. kép: A ház bontás közben (Fotó: Gyenes Gábor)

Fig. 5. The house during demolition (Photo by Gábor Gyenes)

(Gyenes 2020). Ennek során gyűjtött edénytöredékek az EOTR szintvonalas térkép szerint hasonló, 141 mBf körüli magasságtól felfelé kerültek elő. A jelenleg feltárt objektumokhoz 50 cm humusszal számolva a becsült régészeti korú felszín 141,50–142,30 mBf lehetett.

RÉSZTVEVŐK: Gyenes Gábor régésztechnikus

Gyenes Gábor

Irodalom

Gyenes 2020 • Gyenes, Gábor: Budapest XVI. kerület, Cinkota, a Szilas-patak és a Vidámvásár utca közötti terület. (Hrsz. 118694/18-19, 118694/38, 118694/46-47, 118694/76, 118694/78). *ArcheoBudaPest* 2020/78 <https://doi.org/10.64602/ABP.2020.78>

The investigated area, located at the former confluence of the Szilas and Caprera Streams, formed part of a group of sites extending along the northern bank of the Szilas Stream, appearing frequently further to the west. It likely belonged to the loosely structured extramural zone of medieval Cinkota.

In 2020, a field survey was carried out in the agriculturally cultivated region south of present-day central Cinkota, on the northern bank of the stream (Major-dűlő) (Gyenes 2020). Pottery fragments collected during that survey were recovered, according to Unified National Map System (EOTR) contour mapping, from elevations starting at approximately 141 m a.B.S.I. Taking into account a humus thickness of 50 cm, the estimated archaeological ground surface associated with the currently excavated features may have lain between 141.50 and 142.30 m a.B.S.I.

CONTRIBUTORS: Gábor Gyenes (archaeological field technician)

Gábor Gyenes

References

Gyenes 2020 • Gyenes, Gábor: Budapest XVI. kerület, Cinkota, a Szilas-patak és a Vidámvásár utca közötti terület. (Hrsz. 118694/18-19, 118694/38, 118694/46-47, 118694/76, 118694/78) (Budapest, District XVI, Cinkota, area between the Szilas Stream and Vidámvásár Street (plot nos. 118694/18-19, 118694/38, 118694/46-47, 118694/76, 118694/78)). *ArcheoBudaPest* 2020/78 <https://doi.org/10.64602/ABP.2020.78>